

II. Rákóczi Ferenc

1676. március 27-én született Borsi várában II. Rákóczi Ferenc erdélyi és magyarországi fejedelem, I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona második gyermeke.

Édesapja nem sokkal Ferenc születése után meghalt, így Rákóczi a végrendelet szerint I. Lipót király gyámsága alá került volna, de Zrínyi Ilonának sikerült elérnie, hogy gyermekeit ő nevelhesse. Az édesanya hamarosan gróf Thököly Imre felesége lett, így Rákóczi a bujdosók körében, nagyrészt a család munkácsi várában töltötte gyermekkorát, itt élt az 1686-88-as ostrom idején is. Zrínyi Ilona nemcsak Munkács falait védte két éven át Caraffával szemben, hanem gyermekeit is, a kapituláció után ugyanis végrehajtották az apa végakarátát, Julianna és Ferenc I. Lipót gyámsága alá került. A fiúgyermeket Kollonich Lipót érsek Prágába küldte tanulni, ám nem sikerült kiölni belőle a „rebellis magyar vért”, ugyanis a király tervét figyelmen kívül hagyva házasodott, 1694-ben feleségül véve Sarolta Amália hesseni hercegnőt.

Rákóczi családi birtokaira, Sáros megyébe került főispánnak, ahol a bujdosó kurucok rögtön megpróbálták mozgalmuk élére állítani. Ezt 1699-ben még elutasította, 1700-tól viszont már leveleket írt XIV. Lajos francia királynak, segítséget kérve egy tervezett felkeléshez. Üzeneteit Longueval nevű bizalmasa az udvarba juttatta, ezért Rákóczit nagysárosi kastélyában elfogták, Bécsújhelyre vitték, halál várt rá. Felesége és sógora segítségével azonban megszökött, Lengyelországba menekült, ahol Bercsényi Miklóshoz csatlakozva újra felvette a kapcsolatot a francia udvarral, és várta a felkelésre alkalmas időpontot. Ez 1703-ban érkezett el, amikor a spanyol örökösödési háború (1700-14) során a Habsburgok nehéz helyzetbe kerülve csapataik nagy részét elvonták

Magyarországról. Rákóczi ekkor elfogadta Esze Tamás és talpasai kérését, élére állt a Munkács környékén szerveződő kuruc mozgalomnak, amelyhez először főleg hajdúk, jobbágyok és a hegyekben maradt egykori Thököly-féle bujdosók csatlakoztak.

A tarpai zászlóbontás után kitört a nyolc éven át tartó szabadságharc. Rákóczi sikertelenül záruló küzdelmét nem lehet elválasztani a Habsburgok nyugati háborújától: a kurucok akkor aratták legnagyobb sikereiket, amikor a császári udvar válságos helyzetben volt, nem véletlen, hogy még 1703-ban elérték a Duna vonalát, sőt, elfoglalták a Dunántúl nagy részét, és hamarosan Bécs környékén portyáztak. 1704-ben azonban Höchstädtnél az angol-osztrák csapatok nagy győzelmet arattak a francia seregek felett, és ez kihatott a kuruc felkelésre is: lassan, de biztosan megkezdődött visszaszorulásuk, amit jó ideig lepleztek a helyi sikerek, Rákóczi fejedelemmé választása (1705) és a Habsburgok ónodi trónfosztása (1707).

A kurucok 1703-as kedvező tárgyalási pozíciója azonban elveszett, az 1708-as trencsényi vereség után pedig az utolsó győzelmi esély is elmúlt. Rákóczi hasztalan próbált meg diplomáciai úton XIV. Lajostól (ur. 1643-1715), Poroszországtól és Nagy Péter cártól (ur. 1682-1721) támogatást nyerni. Az ország a háború terhei alatt elszegényedett, 1710-ben pestisjárvány tört ki, a harcok megritkultak. Következő évben Rákóczi Lengyelországba utazott, hogy végre támogatást szerezzen a cártól, a tárgyalásokkal megbízott Károlyi Sándor azonban megegyezett Pálffy Miklós császári hadvezérrel a békéről, és a kurucok Szatmárnál letették a fegyvert.

Rákóczi ezt később nem ismerte el, Károlyit árulónak nevezte, realpolitikai szempontból nézve azonban a megkötött egyezmény rendkívül enyhe feltételeket szabott, büntetlenséget biztosítva magának a fejedelemnek is. Rákóczi Ferenc

ezt nem volt hajlandó elfogadni, Lengyelországban maradt, majd „bujdosásba” indult, francia és török földön próbálva segítséget szerezni a felkelés újraindításához. Franciaország azonban a rastatti béke (1714) és XIV. Lajos halála (1715) után ebben nem volt érdekelt, a törökök pedig a pozseraváci béke (1718) után nem vállalták a konfliktust a Habsburgokkal. Rákóczi 1717 után a törökországi Rodostóban tartózkodott az őt hűségesen követők maroknyi csoportjával. Itt érte a halál 1735-ben. Személyét és szabadságharcát számos legenda őrzi a magyar emlékezetben, alakja a magyar szabadság és a végsőkig kitartás szimbóluma lett, legfőképpen azért, mert a száműzetést is vállalta ügyéért.